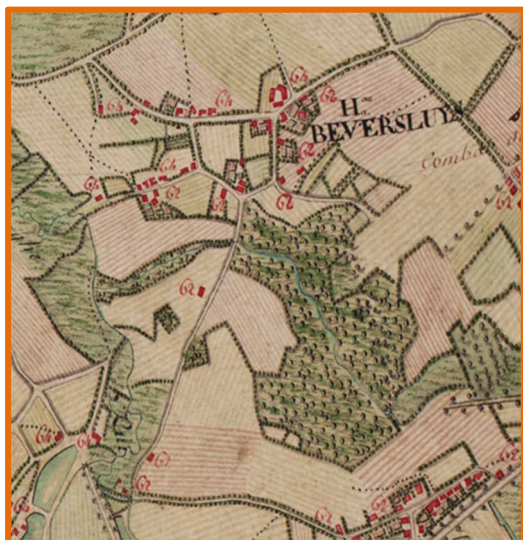

ARCHEOLOGIENOTA MET BEPERKTE SAMENSTELLING

ROTSELAAR - FIETSSNELWEG

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN, G. VERBEELEN

E. DIRIX, E. AUDENAERT; E. KEERSMAEKERS

A. DOUCET & K. BOUCKAERT

JUNI 2018

Titel

Archeologienota met beperkte samenstelling. Rotselaar - Fietssnelweg

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten, Giel Verbeelen, Evelien Dirix,
Evelien Audenaert, Emma Keersmaekers, Alexander Doucet en Kevin Bouckaert

Opdrachtgever

Gemeente Rotselaar

Projectnummer

2018E223

Plaats en datum

Kortenaken, 20 juni 2018

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2018E223

ISSN 2034-5615

© 2018 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1	Inleiding.....	4
1.1	<i>Algemeen.....</i>	4
1.2	<i>Beschrijving onderzoeksopdracht.....</i>	4
1.3	<i>Onderzoeksopdracht.....</i>	9
1.4	<i>Werkwijze en strategie .....</i>	9
2	Bureauonderzoek	10
2.1	<i>Landschappelijke & bodemkundige situering .....</i>	10
2.2	<i>Archeologische en erfgoedkundige data .....</i>	11
2.3	<i>Beknopte historische en cartografische beschrijving.....</i>	14
2.4	<i>Datering en situering van het onderzochte gebied.....</i>	17
3	Resultaten bureauonderzoek.....	18
3.1	<i>Beantwoording onderzoeksvragen.....</i>	18
3.2	<i>Potentieel op kennisvermeerdering en afweging verder onderzoek .....</i>	18
3.3	<i>Samenvatting.....</i>	19
4	Bibliografie	20
5	Figurenlijst	21
6	Plannenlijst.....	21

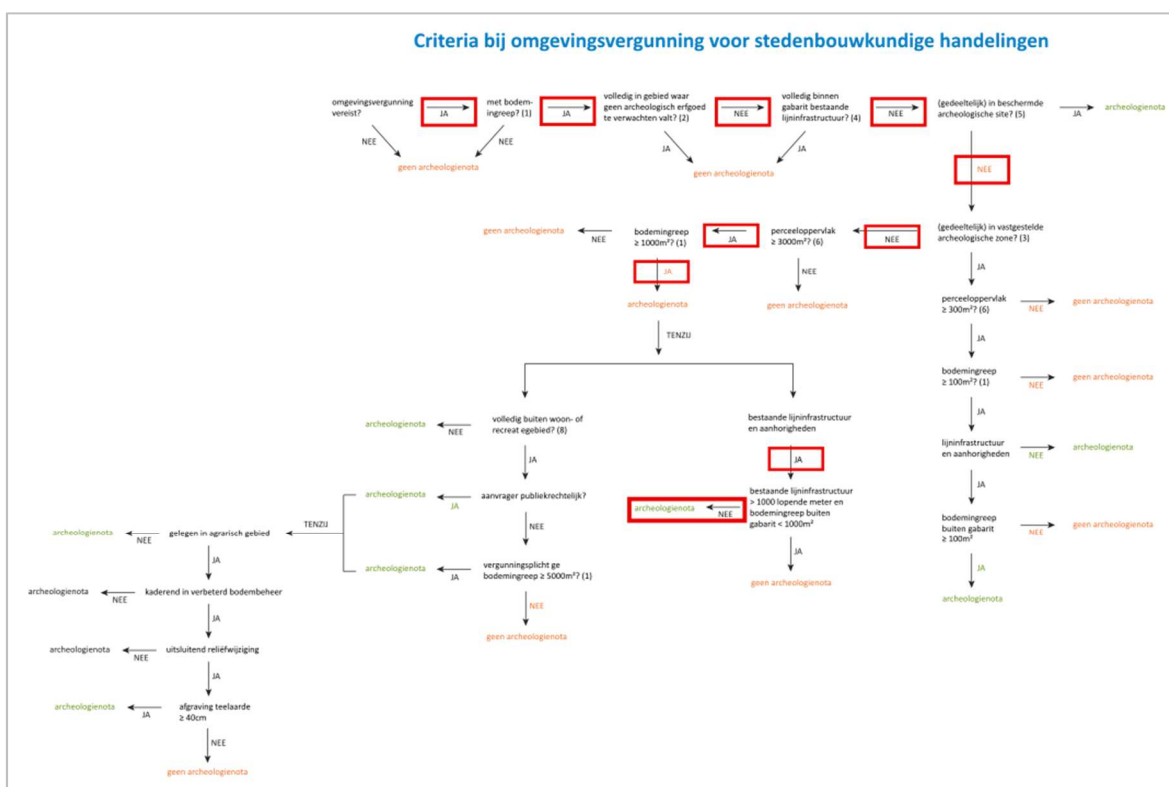
1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen

1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van de gemeente Rotselaar en de provincie Vlaams-Brabant een archeologienota opgemaakt. Op het terrein, met een grootte van 7525m², zullen door de opdrachtgever een nieuw wegtracé worden gerealiseerd. Dit gaat gepaard met graafwerken waardoor het bodemarchief verstoord zal worden. Voorliggende archeologienota bevat enkel een bureauonderzoek.

Aangezien de aanvraag voor een omgevingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerendergoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in juni 2018 onder leiding van erkend archeoloog Jan

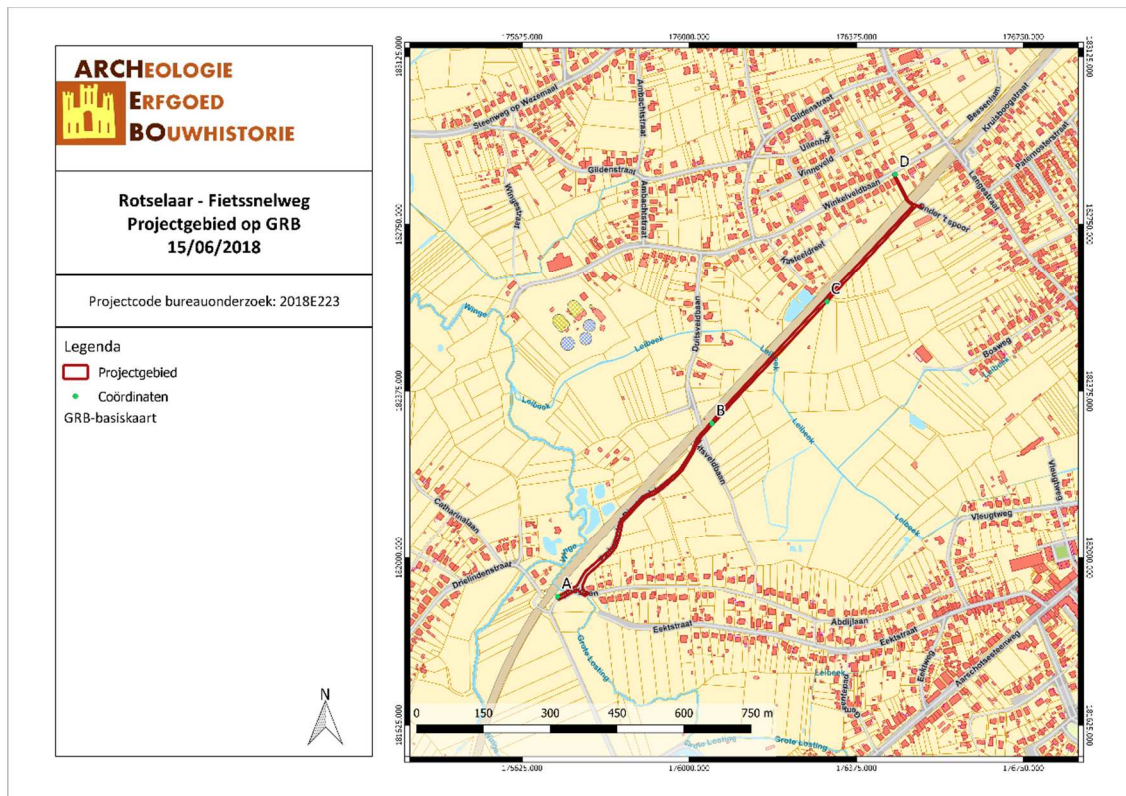
Claesen. Contactpersoon voor de opdrachtgever, was Mark Van Heirbeeck. In de onderhavige archeologienota worden de locatie van het terrein en de reeds uitgevoerde werken geanalyseerd.

Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd. Indien de confrontatie tussen de toekomstige werken en één doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologische kader een van de onderstaande aspecten aantoont is het verantwoordt om een archeologienota met beperkte samenstelling op te stellen.

1. met aantoonbare zekerheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein, of;
2. de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, of;
3. verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst.

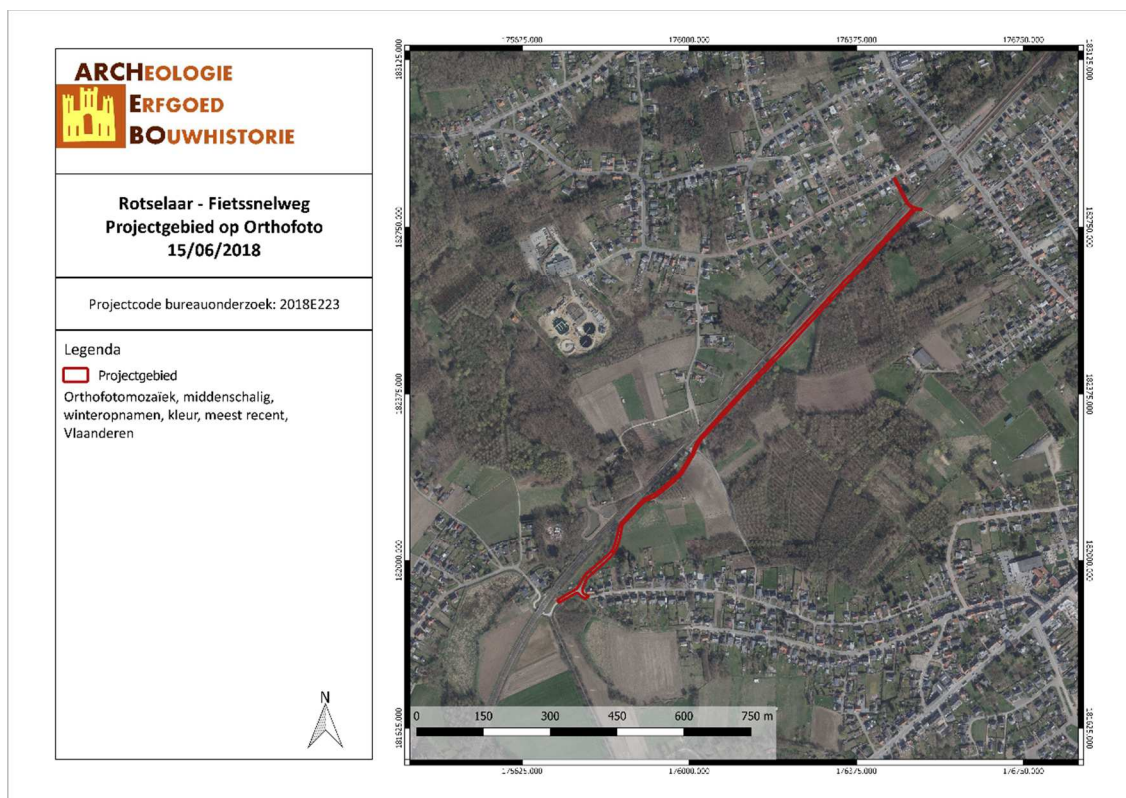
Administratieve fiche	
Naam site:	Rotselaar - Fietssnelweg
Onderzoek:	Archeologienota met beperkte samenstelling
Ligging:	Vlaams-Brabant, Rotselaar, Abdijlaan – Pad naar het Dievemoleken – Onder 't Sporen, zonder huisnummer
Kadaster:	Provincie Vlaams-Brabant, Rotselaar, Afdeling 1, Sectie A, nrs. 98b, 98c ² , 132d ² , 132m 132p, 132s, 132v, A132x, 127h, 126r
Coördinaten:	A X 175704.633
	Y 181913.341
	B X 176050.951
	Y 182302.649
	C X 176308.897
	Y 182574.926
	D X 176461.754
	Y 182861.533
Opdrachtgever:	Gemeente Rotselaar Provinciebaan 20 3110 Rotselaar
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba
Projectcode bureauonderzoek:	2018E223
Projectleiding:	Jan Claesen
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014
Bewaarplaats archief:	Gemeente Rotselaar
Grootte projectgebied:	Ca. 7525 m ²
Uitvoeringsperiode:	Van 15 tot 20 juni 2018
Reden van de ingreep:	Aanvraag stedenbouwkundige vergunning voor de realisatie van een wegtracé als fietssnelweg
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.
Termen Thesauri:	Bureauonderzoek, sloopvergunning, ...

De onderstaande GRB-kadasterkaart en de Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskarten en luchtfoto's.

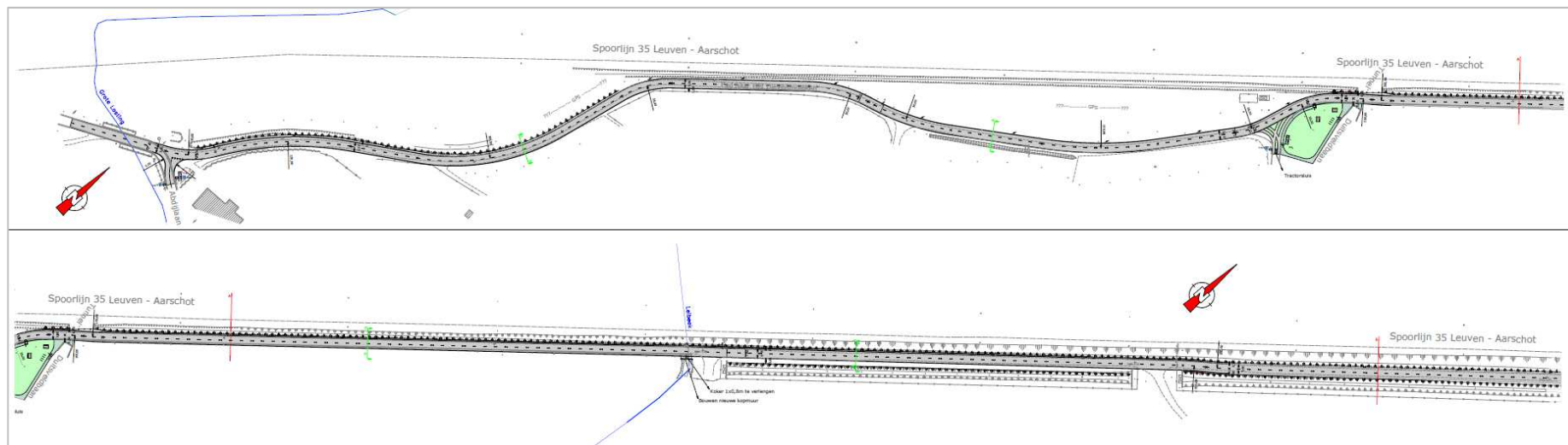
ROFI/18/06/18/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het onderzoeksgebied op de GRB-Kadasterkaart (Geopunt, 2018)

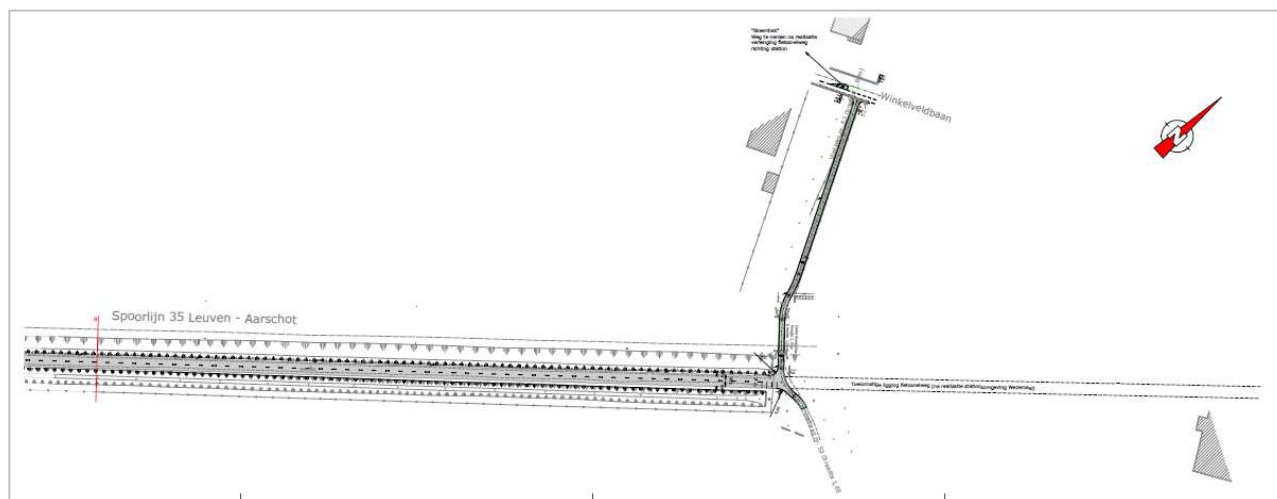

ROFI/18/06/18/2 - Digitale aanmaak

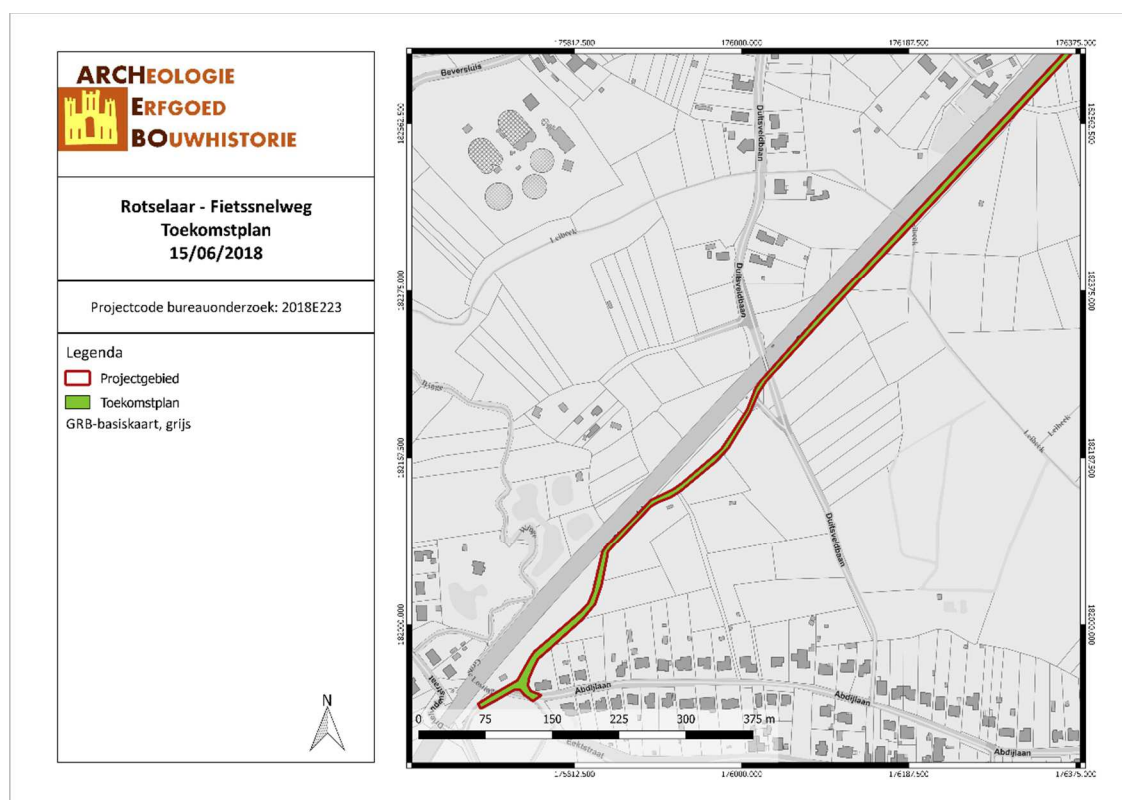
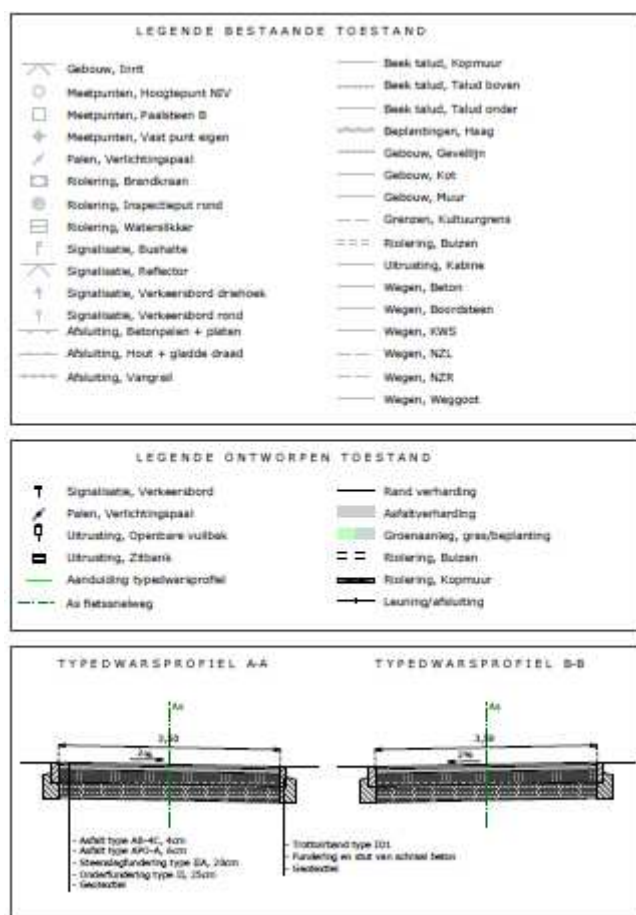
Figuur 3: Situering van het onderzoeksgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018).

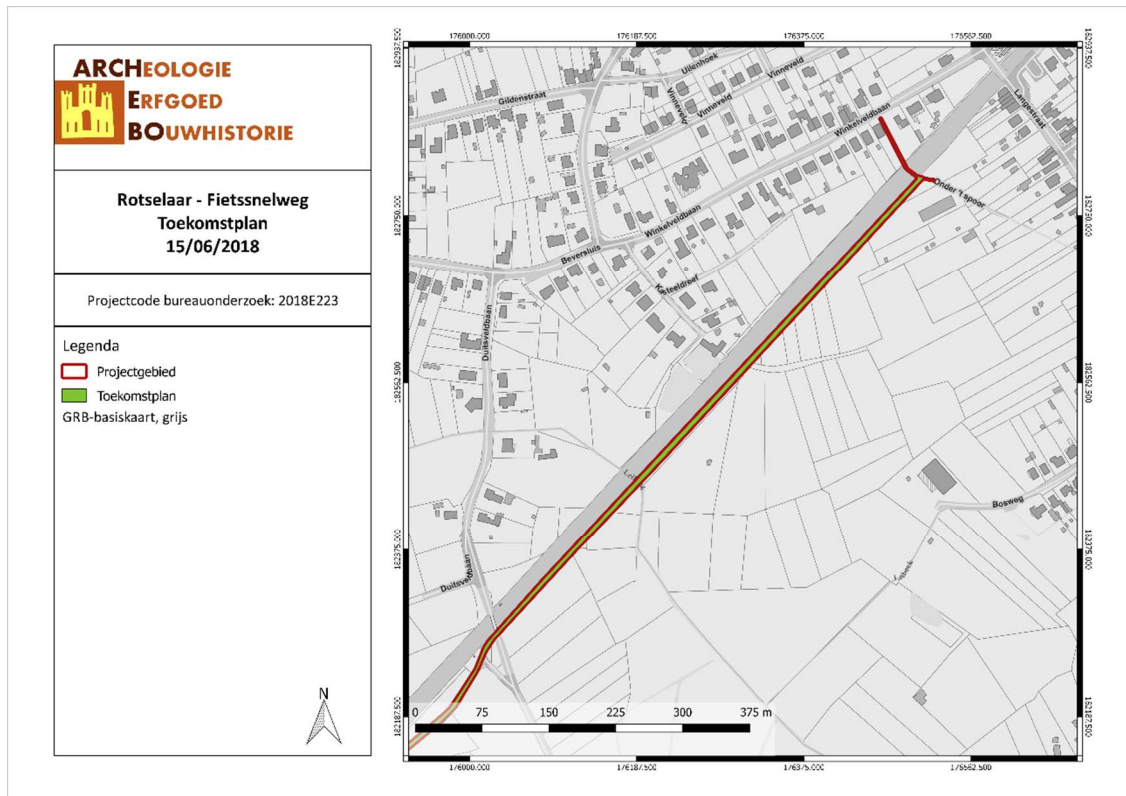

Figuur 4: Toekomstplan en inplanting schaal 1/500 en 1/50 (Interleuven, 2017).

Figuur 5: Toekomstplan en inplanting deel 2 schaal 1/50 (Interleuven, 2017).

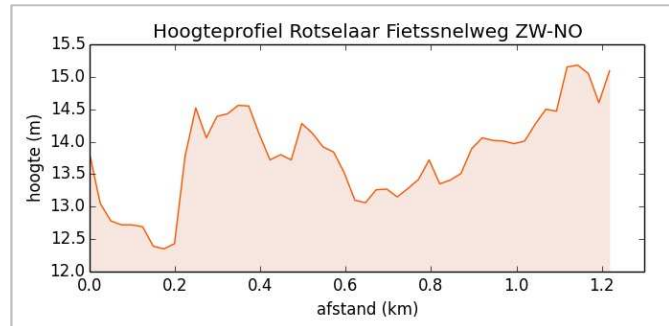

2 BUREAUONDERZOEK

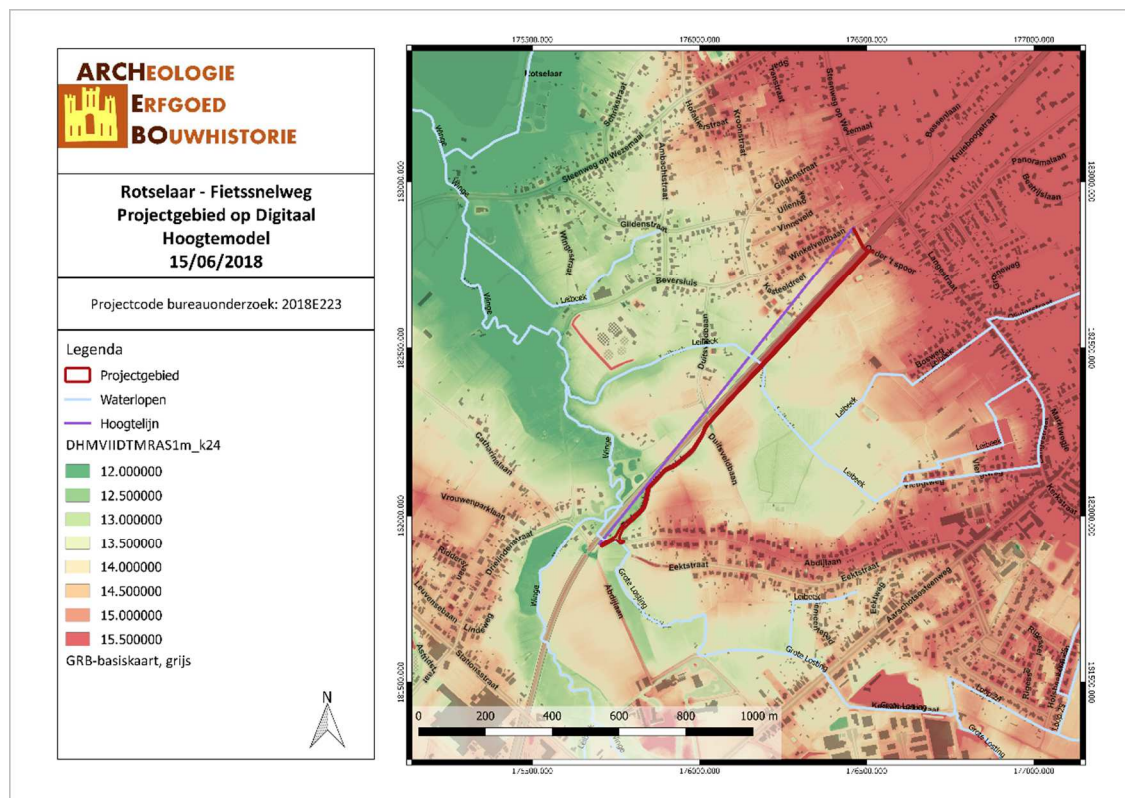
Het bureauonderzoek blijft beperkt tot het beschrijven van de ontwikkeling en de minimale impact die deze heeft op het eventueel aanwezige archeologische erfgoed. De landschappelijke context en een uitgebreide beschrijving van de archeologische en historische context wordt niet opgenomen in de bureaustudie.

2.1 LANDSCHAPPELIJKE & BODEMKUNDIGE SITUERING

Het projectgebied is gelokaliseerd in de gemeente Rotselaar (Vlaams-Brabant). Volgens de Traditionele Landschappenkaart ligt het projectgebied in het Hageland. Het terrein zelf bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ca. 12 en 15,5m boven de zeespiegel.

Figuur 9: Hoogteprofiel (ARCHEBO bvba, 2018).

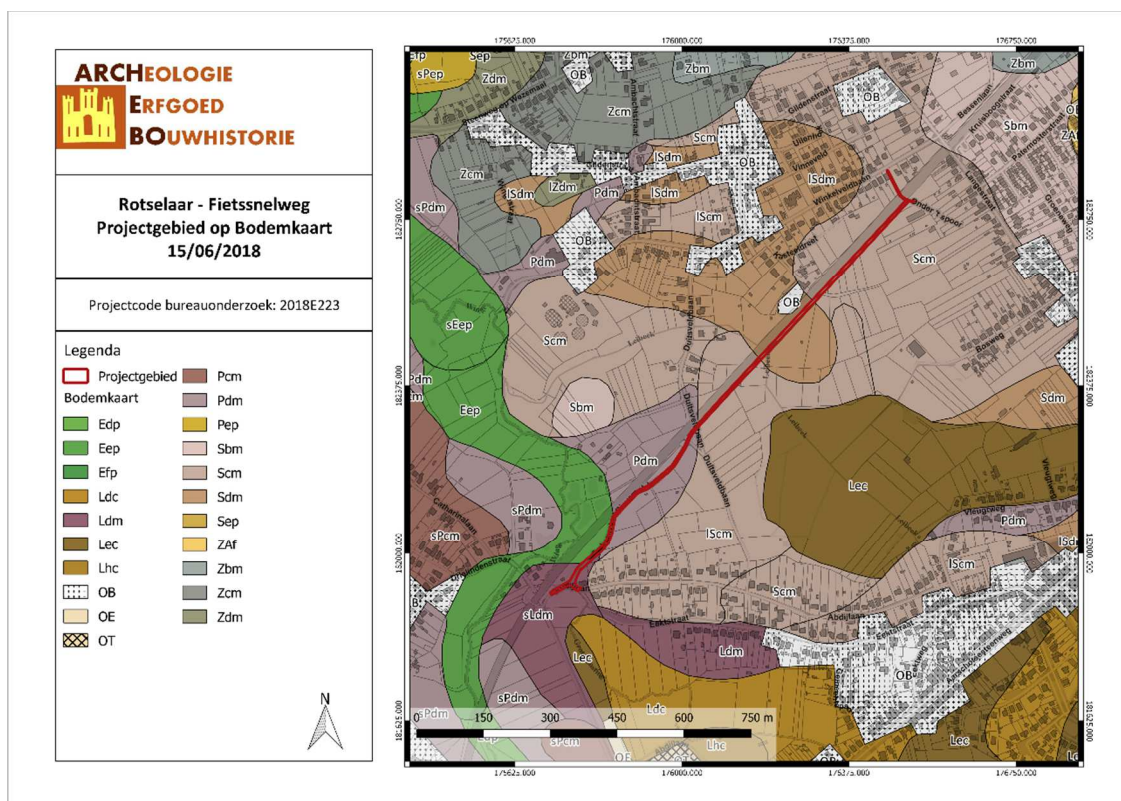
ROFI/18/06/18/5 - Digitale aanmaak

Figuur 10: Situering van het projectgebied en hoogteprofiellijn op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2018)

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen ligt het projectgebied binnen bodemtypes Scm, ISdm, IScm, Pdm, Eep en sLdm. Soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden). De bebouwde oppervlakten en de daarbij behorende tuinen zijn kunstmatig zo sterk beïnvloed dat het oorspronkelijk bodemprofiel meestal niet meer te herkennen is.

In de ruime omgeving van het projectgebied zijn de volgende bodemtypes terug te vinden:

- Scm, IScm: matig droge lemige zandgronden met diep antropogeen humus A-horizont, de "I" duidt op een leemsubstraat.
- ISdm: matig natte lemige zandgronden met diepe antropogene humus A-horizont, de "I" duidt op een leemsubstraat.
- Pdm: matig natte lichte zandleemgronden met diepe antropogene humus A-horizont (1, 2, 3, 5).
- Eep: sterk gleyige gronden op klei met reductiehorizont zonder profielontwikkeling (1, 2, 3, 4, 5).
- sLdm: matig gleyige zandleemgronden met diep antropogeen humus A-horizont (3, 5), de "s" duidt op een zandsubstraat.¹

ROFI/18/06/18/6 - Digitale aanmaak

Figuur 11: Situering van het projectgebied op de bodemkaart (DOV, 2018).

2.2 ARCHEOLOGISCHE EN ERFGOEDKUNDIGE DATA

Voor de archeologische en erfgoedkundige data werd gebruik gemaakt van de cartografische gegevens van zowel de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) als de Inventaris van Onroerend Erfgoed.

Uit onderstaande kaart blijkt dat er binnen het projectgebied één vondstenlocatie (CAI 150585) is met aardewerk gedateerd in de ijzertijd (onzeker) en de middeleeuwen. Acht andere locaties liggen binnen een straal van 200 meter van het projectgebied. Binnen een straal van een kilometer vinden we in totaal 41 locaties uit alle mogelijke tijdsperiodes terug.

CAI-Locatie	Beschrijving	Periode
1274	Lostingstraat	Steentijd
1276	Aan de kapel van Drielinden	Steentijd

¹ E. Van Ranst en C. Sys, "Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)" (Laboratorium van Bodemkunde, Gent, 1 april 2000).

1763	Wijngaardberg Wz5	Steentijd
3302	Toren ter Heide R1	Steentijd
3303	Middelberg Rt2	Steentijd
150684	Middelberg 1	Steentijd
150685	Montfortcollege	Steentijd
150686	Paternosterstraat 35	Steentijd
150687	Mercken	Steentijd
150691	Drielinden	Steentijd
150692	Steenweg op Holsbeek	Steentijd
150698	Rigessel	Steentijd
150699	Beverluis	Steentijd
967	Heikant II	Bronstijd
3306	Heikant I	Bronstijd
164159	Spoorlijn Leuven-Aarschot - Leibeek (WP 120)	Bronstijd
150585	Abdijlaan	IJzertijd
159832	Terheidelaan I	IJzertijd
159836	Steenweg op Wezemaal I	IJzertijd
159893	Terheidelaan II	IJzertijd
159895	Steenweg op Wezemaal II	IJzertijd
159898	Gildenstraat I	IJzertijd
162930	Beverluis II	IJzertijd
164161	Aarschotsesteenweg - Beek zonder naam (WP 177)	IJzertijd
493	Aarschotsesteenweg/WN6	Romeinse Tijd
150693	Heirbaan	Romeinse Tijd
217873	Zuidstraat	Romeinse Tijd
885	Dievemolen	Middeleeuwen
886	Hof ter Werft - Kleine hoeve van Scravenhoven - Swingskespachthof	Middeleeuwen
1272	Begijnconvent	Middeleeuwen
3308	Abdij Vrouwenpark	Middeleeuwen
3311	Kasteel van Wezemaal	Middeleeuwen
3312	Sint-Martinuskerk	Middeleeuwen
20014	Kasteel van Terheiden	Middeleeuwen
158984	Hoeve van Gerard Van Ophem	Middeleeuwen
164160	Leibeek - Lossingsbeek (WP 119)	Middeleeuwen
3313	Pastorie	Nieuwe Tijd
158985	Bultinckhoeve	Nieuwe Tijd
210936	Leibeek	Nieuwe Tijd
212690	Veldslag	Nieuwe Tijd
216309	Stationsstraat I	Nieuwe Tijd

Op 150m van het projectgebied werden resten van aangepunte eiken palen gevonden die indicatief zijn voor de locatie van een middeleeuwse molen aan de Winge, verbonden aan de abdij Vrouwenpark (CAI 885). Op 320m, rond de Winge, werden een bijna volledige bijl met een zeer sterk beschadigde snede uit Jandrain-Jandrenouillesilex aangetroffen (CAI 1274) en meerdere lithische artefacten (CAI 150691). Ook op 720m werd er rond de Winge lithisch materiaal gevonden (CAI 150699). Op de site van de Abdij

Vrouwenpark werd tal van laatmiddeleeuwse keramiek gevonden (CAI 3308). Aan de voet van de Middelberg staat er op de Ferraris-kaart een indicatie van een veldslag (CAI 212690).

In maart-april 2012 werd er op 320m (CAI 159898) een vooronderzoek ingesteld, gevolgd door een opgraving door Aron bvba tussen 11-06-2012 tot 04-07-2012 (CAI 162930). Daarbij werden verschillende gebouwplattegronden gevonden uit de ijzertijd en de middeleeuwen.²

Binnen deze straal van 200m werden er tevens twee vooronderzoeken uitgevoerd op 22-12-2017 (Beverluis, rapport 6087) en op 30-08-2017 (Vleugtweg, nota 4592). Op 4-10-2010 werd een prospectie met ingreep in de bodem (2010/326) uitgevoerd waarbij 12 sporen werden gevonden: 3 natuurlijk, 5 kuilen, 3 greppels, 1 paalkuil.³

Binnen een straal van 600m werden zijn er 5 locaties uit de steentijd (1276, 1763, 3302, 150686, 150685) gekend. De grootste concentraties werden gevonden op de nabijgelegen getuigenheuvels zoals de Wijngaardberg en de Middelberg en bij het uitgraven van de Plas van Rotselaar voor de aanleg van de A2/E314. Bij een booronderzoek in 2011 (159836) werd er aardewerk uit de ijzertijd en de Romeinse periode opgeboord. Er is een pot met munten uit de Romeinse tijd (150693). Verder zijn er nog 3 locaties uit de middeleeuwen 3312, 1272, 3311) alle (resten van) gebouwen en 2 uit de nieuwe tijd (216309, 3313), eveneens gebouwen.

Binnen een straal van 800m vinden we 1 steentijd-locatie op de Middelberg (3303). Bij een opgraving n.a.v. het VTN-project (CAI 164159) op 25-01-2010⁴ werd een paalkuil uit de late bronstijd aangetroffen met 10 fragmenten handgevormd aardewerk, gemagerd met fijne chamotte. In 2000 werden bij het uitgraven van een kelder bronstijduurnen ontdekt (CAI 967). Uit de middeleeuwen dateren de locaties 20014 (kapel) en 164160 (greppel).

Bij een opgraving⁵ in 2012 (CAI 159832, 159893, 159895) werden aardewerkfragmenten uit de ijzertijd aangetroffen in de boorkernen (komt overeen met 159836?) en de proefsleuven. Verder, maar in mindere mate werden er ook andere sporen en fragmenten gevonden die uit de Romeinse tijd, de middeleeuwen en de nieuwste tijd dateren.

Binnen een straal van 1km zijn er 4 steentijd-locaties (150697, 150698, 150684, 150692) gevonden op de alluviale vlaktes van de Losting en de Winge en op de Middelberg. In 1953 werd er bij een boring in Heikant een bronstijd urnenveld aangetroffen (CAI 3306). Bij bovengenoemde opgraving van het VTN-project⁶ werden er op een verdere locatie (164160) kuilen en paalkuilen uit de ijzertijd aangetroffen. Uit de middeleeuwen dateert de Hoeve van Gerard Van Ophem (CAI 158984). Uit de 18de eeuw hebben we de Bultinckhoeve (CAI 158985) en musketkogels en eetgerei (210936). Ook werden er nog twee prospecties met ingreep in de bodem uitgevoerd. Een zonder archeologisch relevante resultaten (2015/200) en een die niet kon uitgevoerd worden (2010/396).

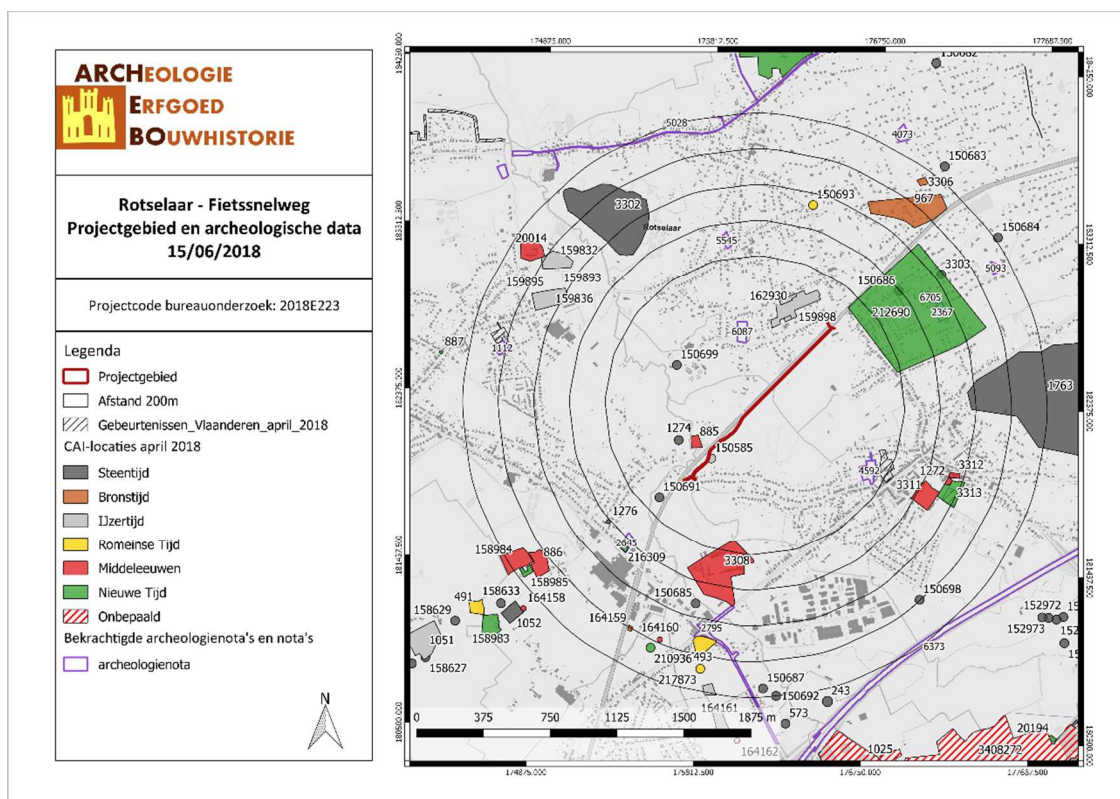
² Van de Staey (2012).

³ Steegmans (2010).

⁴ Driesen *et al.* (2012).

⁵ Cornelis, *et al.* (2012).

⁶ Driesen *et al.* (2012).

ROFI/18/06/18/7 - Digitale aanmaak

Figuur 12: Situering van het projectgebied, de archeologische en erfgoedkundige data op de basiskaart (CAI en IOE, 2018)

2.3 BEKNOPT HISTORISCHE EN CARTOGRAFISCHE BESCHRIJVING

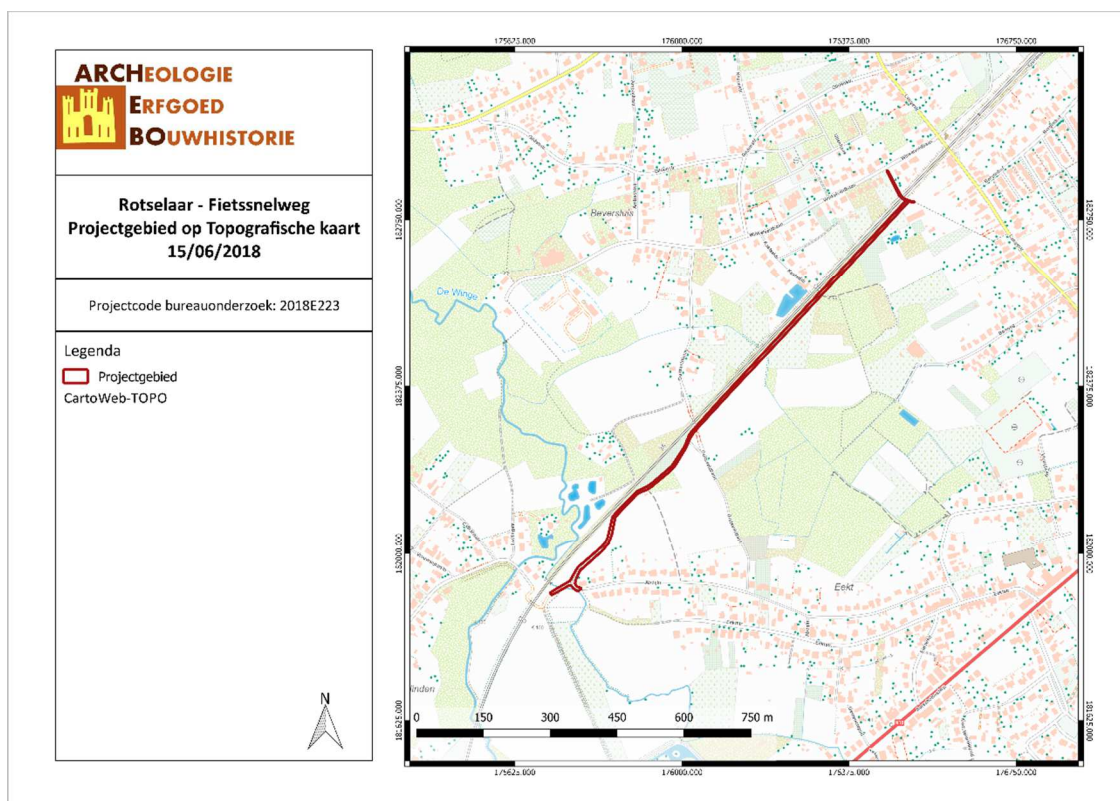
Rotselaar zou van de woorden Hroth-so of Rozo (een persoonsnaam) en -laar (open plek in het bos) komen en wordt voor de eerste maal vermeld in 1140 als Rochelar. Andere varianten van de plaatsnaam zijn Rotslar, Rotislar, Rotslart, Rothelar, Roslart, Rocelart, Roteleir en Rotselar.⁷

In de 12de eeuw was het de hertog van Brabant die het gezag had over Rotselaar. Vanaf ca. 1170 vestigden dienstmannen van de hertog zich in Rotselaar. In de loop van de volgende eeuw werden ze opgenomen in de adel zodat ze als heer macht hadden over de heerlijkheid. In de 14de eeuw werd Werchter onttrokken aan de macht van de heren Berthouts en werd het samen met Wezemaal en Rotselaar deel van het Land of de Baronie van Rotselaar. In 1516 kwam deze baronie in handen van de familie van Cröy om vervolgens toegevoegd te worden aan het markgraafschap Aarschot, dat in 1533 verheven werd tot een hertogdom.

Vanaf 1488 werd Rotselaar voortdurend geteisterd door oorlogsgeweld. Vanaf 1750 tot diep in de 19de eeuw kon de welvaart weer toenemen door het toepassen van enkele vernieuwingen binnen de landbouw. Tussen de 13de en de 16de eeuw was vooral de wijnteelt ruim verspreid in deze streek. De wijnteelt kende een heropbloei tussen 1810 en 1850, voornamelijk in Wezemaal. De industriële revolutie zorgde tijdens de tweede helft van de 19de eeuw voor nog meer welvaart. Tijdens WO I tenslotte werd aan de Dijle in de buurt van de watermolen van Rotselaar een hevig slag geleverd.

Aangezien tussen Rotselaar en Wezemaal geen natuurlijke grenzen zijn, zorgde dit voor onderlinge twisten over grensafbakening. Deze bleven duren tot aan de gemeentefusie. De huidige gemeente Rotselaar ontstond op 1 januari 1977. De vroegere gemeenten Rotselaar, Werchter en Wezemaal werden door de gemeentefusies samengevoegd tot één grote gemeente.

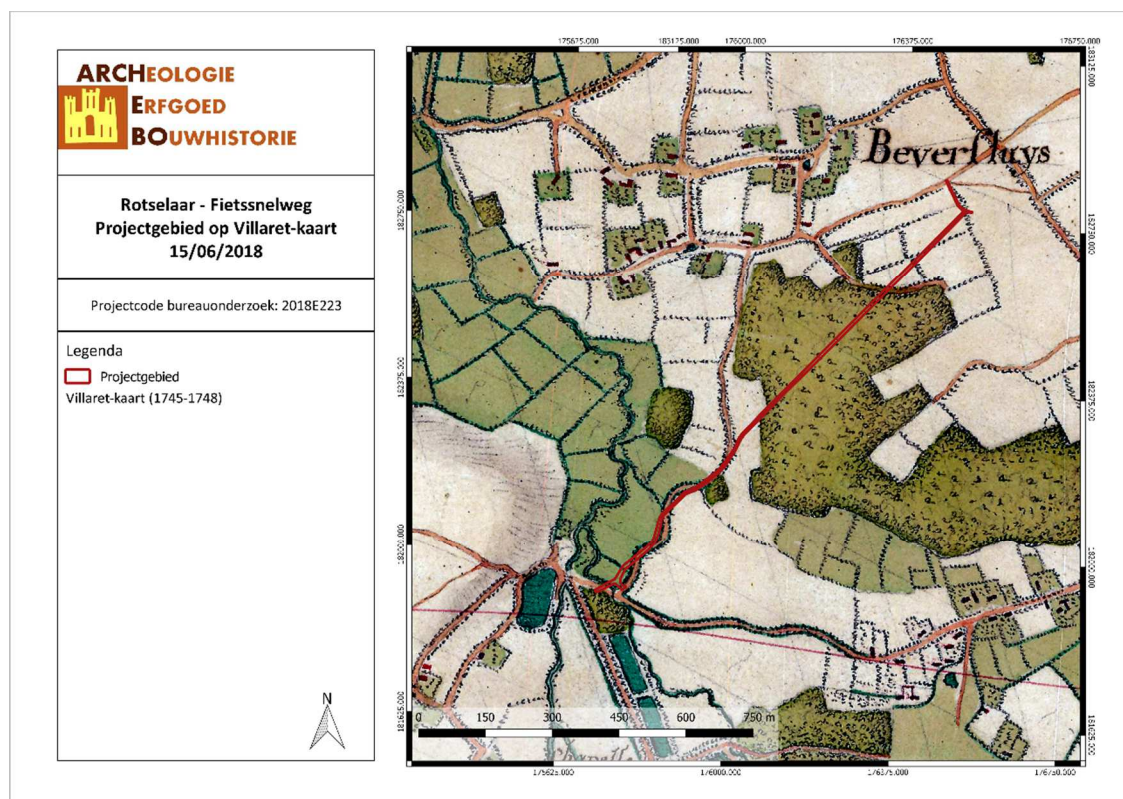
⁷ Maurits Gysseling, *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland vóór 1226* (Belgisch Interuniversitair Centrum voor Neerlandistiek, 1960), 864.

Figuur 13: Situering van het projectgebied op de topografische kaart (Cartoweb, 2018).

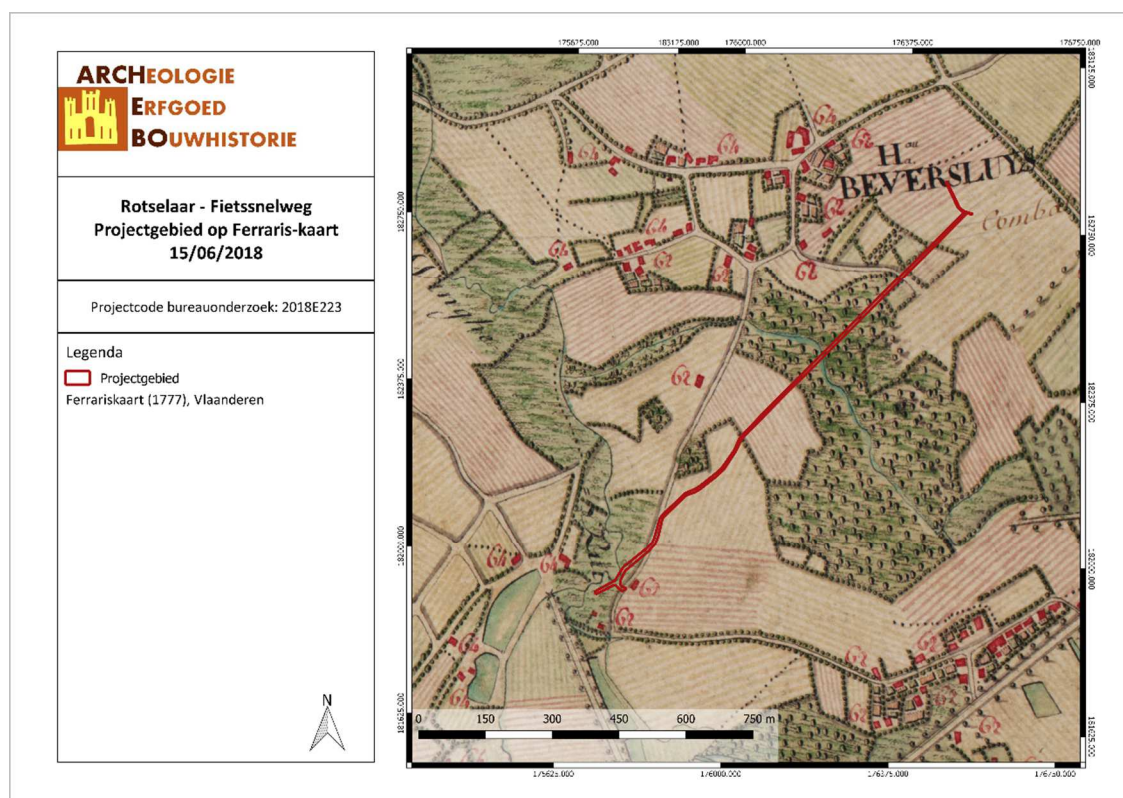
Op de huidige topografische kaart is te zien dat het projectgebied door een klein stukje loofbos loopt en voornamelijk langs de spoorweg door de velden. Het tracé bestaat grotendeels uit een weg met losse verharding op een klein stukje geasfalteerde weg in het midden na. Het laatste deel in het uiterste noorden bestaat uit een wandelpad.

Op de historische kaarten valt af te leiden hoe de situatie vroeger moet geweest zijn. Op de Villaret-kaart (1745-1748) is te zien dat het zuidelijk deel van het tracé reeds in gebruik was en grotendeels overeenkomt met het huidige tracé. Zij buigt af en loopt verder naar het gehucht Beversluis over de huidige Duitsveldbaan. Ook hier is te zien dat ze een loofbos doorkruist meer naar het noorden toe. Het bos lijkt in haar huidige situatie kleiner te zijn dan toen. Op de Ferraris-kaart (1777) zien we een vergelijkbare situatie, al lijkt de weg in het zuidelijke deel niet zo exact overeen te komen als op de Villaret-kaart. Ook het noordelijke dwarstracé lijkt niet op de Ferraris-kaart te staan daar waar dit padje wel op oudere en jongere kaarten staat. Hier is alleszins duidelijk te zien dat er aan de linkerkant van de weg een broek was rond de Winge. Het projectgebied doorkruist landbouwgrond, enkele hagen en een loofbos waarin het een beek oversteekt. Deze beek staat echter niet op de Villaret-kaart of op de Atlas der Buurtwegen, Vandermaelen- of Popp-kaart maar wel op recentere topografische kaart. In het zuiden is wel duidelijk te zien dat er langs het tracé enkele gebouwen verschijnen die nog niet op de Villaret-kaart stonden. Op de kaart van 1873 zijn deze nog steeds aanwezig in de vorm van een vierkantshoeve die later evolueert naar een enkel vrijstaand huis.

ROFI/18/06/18/9 - Digitale aanmaak

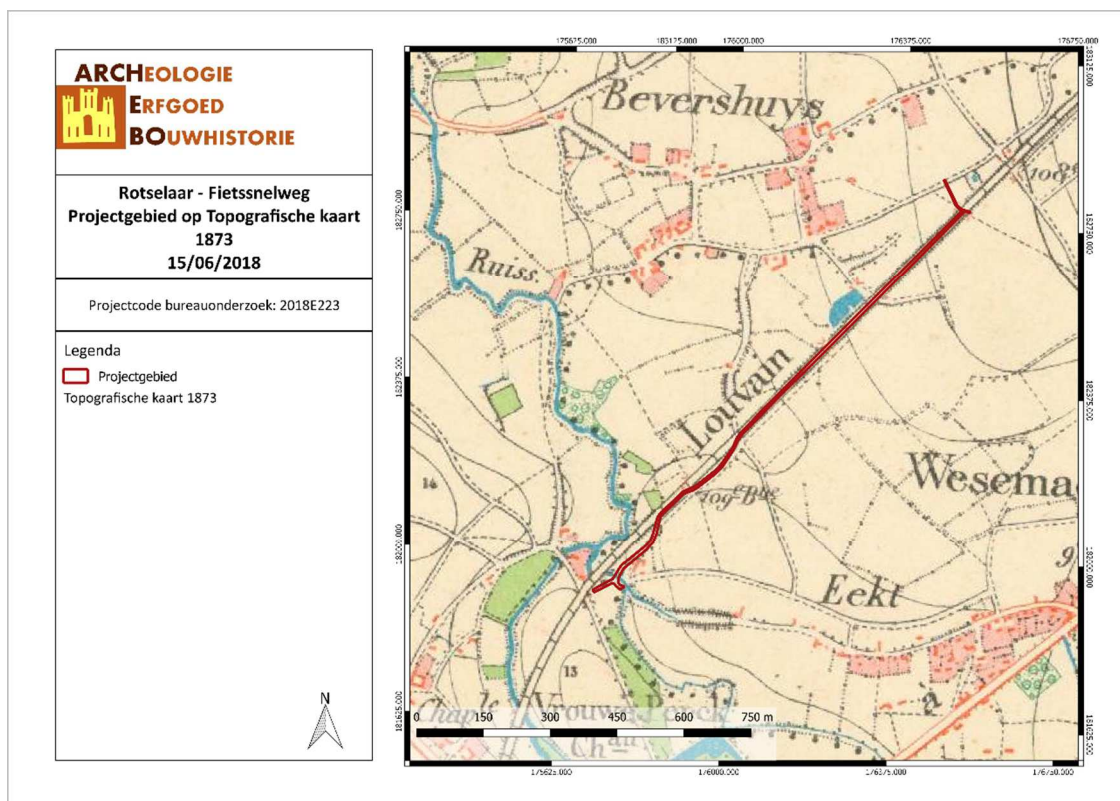
Figuur 14: Situering van het projectgebied Villaret-kaart (Geopunt, 2018).

ROFI/18/06/18/10 - Digitale aanmaak

Figuur 15: Situering van het projectgebied Ferraris-kaart (Geopunt, 2018).

Zowel op de Atlas der Buurtwegen (ca.1840) als op de Vandermaelen- (1846-1854) en de Popp-kaart (1842-1879) is te zien dat de situatie niet enorm veel veranderd. Het is pas met de komst van spoorlijn 35 tussen Leuven en Aarschot die werd aangelegd in 1863 dat we een pad kunnen waarnemen dat langs het spoor naar het noorden loopt. Dit is duidelijk te zien op de topografische kaart van 1873 dat we zien dat er een verharde weg komt die naar het noorden leidt. Deze stopt echter ongeveer op het punt tot waar nu de weg geasfalteerd is.

ROFI/18/06/18/11 - Digitale aanmaak

Figuur 16: Situering van het projectgebied de topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2018).

2.4 DATERING EN SITUERING VAN HET ONDERZOCHE GEBIED

Zoals aangetoond in het bureauonderzoek, loopt het projectgebied over meerdere percelen, grotendeels langs spoorlijn 35 in Rotselaar Vlaams-Brabant. Volgens de Villaret- en Ferraris-kaarten was het zuidwestelijke deel en het noordelijke dwarsdeel reeds als weg in gebruik als respectievelijk weg en pad. Het noordelijk tracé tot aan de Kasteeldreef lijkt pas tot stand te komen na de aanleg van deze spoorlijn in 1863. De verbinding tot aan het noordelijke dwarstracé lijkt zeer recent van oorsprong te zijn en is enkel terug te vinden op de meest recente topografische kaart. Op de Villaret-kaart is er geen bewoning te zien langs het gehele tracé. Op de Ferraris-kaart zien we enkele huizen verschijnen langs het zuidwestelijke uiteinde. Op de topografische kaart van 1873 zien we op deze plek een grote vierkantshoeve staan.

Onmiddellijk op het wegtracé en in de directe nabijheid zijn er veel ijzertijdvondsten gedaan. De streek staat eveneens bekend om haar steentijdvondsten met de getuigenheuvels en de Plas van Rotselaar. Op 150m zijn de vermoedelijke resten gevonden van een middeleeuwse molen. Binnen een ruime omtrek zijn er enorm veel CAI-locaties van alle mogelijke tijdsperiodes. Archeologisch gezien is het een rijke streek.

3 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

3.1 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*

Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat er in het projectgebied reeds een wegtracé aanwezig was in 1745-1748 dat overeenkomt met een gedeelte van zuidwestelijke en het noordelijke dwarsdeel van het huidige traject. De noordelijke verbinding tussen deze twee trajecten lijkt van zeer recente datum te zijn. Vanaf de Ferrariskaart (ca. 1777) zien we langs het zuidwestelijke tracé gebouwen verschijnen.

De archeologische bronnen werden geraadpleegd via de Centraal Archeologische Inventaris (CAI) en per tijdsperiode ingedeeld. Hierbij werd duidelijk dat er veel steen- en ijzertijd vondsten in de directe nabijheid werden gedaan. Ook middeleeuwse constructies zijn in de directe omgeving terug te vinden.

2. *Welke archeologische structuren of constructies kunnen ter hoogte van het onderzoeksgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?*

De Ferraris-kaart toont ook enkele constructies langs de weg waarvan kan verwacht worden dat die aangesneden worden indien het tracé zich licht verplaatst. Gezien de onnauwkeurigheid van de Ferraris-kaart voor het tracé is het echter moeilijk hier een voorspelling over te doen. Op de topografische kaart van 1873 is hier ene vierkantshoeve te zien. Het is echter onduidelijk of het wegtracé deze hoeve zal doorsnijden.

3. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

Het gehele wegtracé zal verstoord zijn waar er een voorgaande asfaltering heeft plaatsgevonden. De verstoring waar er enkel een verharde weg loopt is gering.

3.2 POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING EN AFWEGING VERDER ONDERZOEK

Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat het projectgebied gelokaliseerd is op een historische en archeologisch belanghebbende locatie. De grote verstoring op het projectgebied door het voorgaand wegtracé en de geringe breedte van het nieuwe tracé zal slechts een geringe kenniswinst mogelijk zijn. Het historisch gezien ontbreken aan bebouwing direct binnen het projectgebied doet vermoeden dat verder bodemonderzoek naar archeologische items niet de meest opportune keuze is. De kosten-batenanalyse voor dit project is ontoereikend.

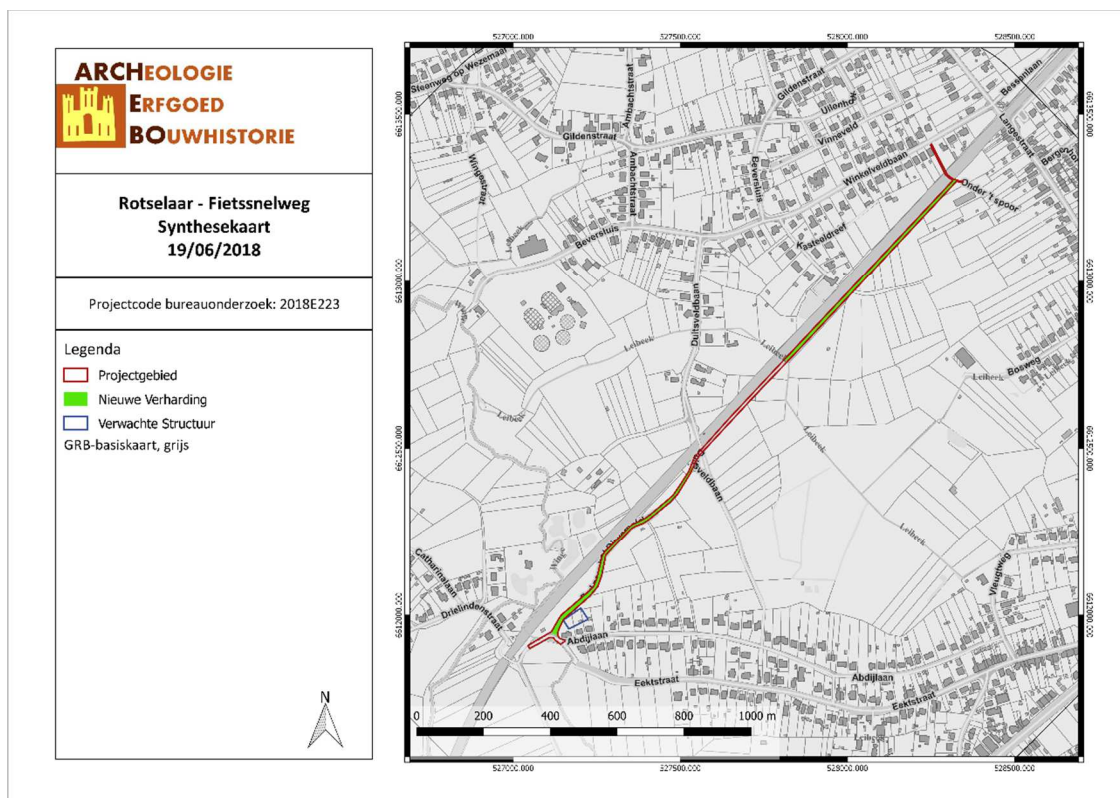
3.3 SAMENVATTING

ARCHEBO bvba voerde een bureauonderzoek met beperkte samenstelling uit voor de percelen gelegen te Rotselaar, Afdeling 1, Sectie A, nrs. A98b, A98c², A132d², A132m A132p, A132s, A132v, A132x, A127h, A126r. Het terrein bevat de bodemtypes Scm, ISdm, IScm, Pdm, Eep en sLdm.

Veertig CAI-locaties bevinden zich in de omgeving van het projectgebied, waarvan enkele direct op of in de onmiddellijke omgeving van het tracé. De Villaret-kaart (Figuur 11) toont dat er reeds een wegtracé aanwezig was in 1745-1748 die in het zuidwesten en in het noorden overeenkomt met het huidige tracé. De noordelijke verbinding tussen deze twee lijkt ontstaan te zijn na de aanleg van spoorlijn 35 met het laatste stuk van zeer recente datum. De Ferraris-kaart toont een bebouwing langs het zuidwestelijke deel van het tracé (blauwe aanduiding op ROFI/18/06/18/12 - Digitale aanmaak

Figuur 1715) dat op de topografische kaart van 1873 nog aanwezig is als vierkantshoeve. Indien het nieuwe tracé niet afwijkt van het bestaande tracé zal het dit echter niet oversnijden.

Gezien de verstoring door het huidige wegtracé en de geringe breedte van het nieuwe wegtracé is de kosten-baten analyse is ontoereikend voor dit project. De archeologische en historische waarde van het projectgebied wordt niet genegeerd maar gezien de resultaten van het bureauonderzoek is er slechts een kleine kans op kennisvermeerdering. Daarom wordt aangeraden om het gehele plangebied vrij te geven voor de geplande werken.

ROFI/18/06/18/12 - Digitale aanmaak

Figuur 17: Synthesepan (ARCHEBO bvba, 2018).

4 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

Agentschap Onroerend Erfgoed. *Code van Goede Praktijk voor de Uitvoering van en Rapportering over Archeologisch Vooronderzoek en Archeologische Opgravingen en het Gebruik van Metaaldetectoren, versie 2.0*. Agentschap Onroerend Erfgoed, januari 2018.

Cornelis, L., Cosyns, P. & Sevenants, W., *Archeologische prospectie met ingreep in de bodem te Rotselaar - Terheidelaan*, onuitgegeven verslag, 2012.

Driesen, P., Van de Staey, I. & Steegmans, J. *Het archeologisch onderzoek in het kader van de DN1000 aardgasvervoersleiding VTN2. Lot 1 en 2: Deeltraject Opwijk-Voeren*, onuitgegeven verslag, 2012.

Gysseling, Maurits. *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland vóór 1226*. Belgisch Interuniversitair Centrum voor Neerlandistiek, 1960.

E. Van Ranst en C. Sys, "Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)" (Laboratorium van Bodemkunde, Gent, 1 april 2000).

Online bronnen

Steegmans, Joris; Van de Staey, Inge; Driesen, Petra, *Prospectie met ingreep in de bodem aan de Aarschotsesteenweg te Rotselaar (Aron-rapport 97)*. Geraadpleegd 19 juni 2018 <<https://www.winar.be/images/download/VoorJava.pdf>>.

Van de Staey, Inge, *Archeologische opgraving aan de Gildenstraat te Rotselaar*. Geraadpleegd 19 juni 2018 <www.winar.be/images/download/OpgravingGilden.pdf>.

5 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.....	4
Figuur 2: Situering van het onderzoeksgebied op de GRB-Kadasterkaart (Geopunt, 2018)	6
Figuur 3: Situering van het onderzoeksgebied op Orthofoto (Geopunt, 2018).	6
Figuur 4: Toekomstplan en inplanting schaal 1/500 en 1/50 (Interleuven, 2017).	7
Figuur 5: Toekomstplan en inplanting deel 2 schaal 1/50 (Interleuven, 2017).....	7
Figuur 6: Legende inplantingsplan (Interleuven, 2017).....	8
Figuur 7: Toekomstplan deel 1 (ARCHEBO bvba, 2018).	8
Figuur 8: Toekomstplan deel 2 (ARCHEBO bvba, 2018).	9
Figuur 9: Hoogteprofiel (ARCHEBO bvba, 2018).....	10
Figuur 10: Situering van het onderzoeksgebied en hoogteprofiellijn op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2018).....	10
Figuur 11: Situering van het onderzoeksgebied op de bodemkaart (DOV, 2018).....	11
Figuur 12: Situering van het projectgebied, de archeologische en erfgoedkundige data op de basiskaart (CAI en IOE, 2018)	14
Figuur 13: Situering van het projectgebied op de topografische kaart (Cartoweb, 2018).	15
Figuur 14: Situering van het projectgebied Villaret-kaart (Geopunt, 2018).....	16
Figuur 15: Situering van het projectgebied Ferraris-kaart (Geopunt, 2018).	16
Figuur 16: Situering van het projectgebied de topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2018).	17
Figuur 17: Syntheseplan (ARCHEBO bvba, 2018).	19

6 PLANNENLIJST

ROFI/18/06/18/1 - Digitale aanmaak	6
ROFI/18/06/18/2 - Digitale aanmaak	6
ROFI/18/06/18/3 - Digitale aanmaak	8
ROFI/18/06/18/4 - Digitale aanmaak	9
ROFI/18/06/18/5 - Digitale aanmaak	10
ROFI/18/06/18/6 - Digitale aanmaak	11
ROFI/18/06/18/7 - Digitale aanmaak	14
ROFI/18/06/18/8 - Digitale aanmaak	15
ROFI/18/06/18/9 - Digitale aanmaak	16
ROFI/18/06/18/10 - Digitale aanmaak	16
ROFI/18/06/18/11 - Digitale aanmaak	17
ROFI/18/06/18/12 - Digitale aanmaak	19